
Archeolog Ladislav Stančo si z Uzbekistánu přivezl ocenění za propagaci zdejší kultury

Archeolog Ladislav Stančo si z Uzbekistánu přivezl ocenění za propagaci zdejší kultury

Do srdce Asie, tento název nese výstava věnovaná 10. výročí spolupráce česko-uzbecké expedice pátrající v jihouzbeckém okrese Šerabád. U příležitosti jejího slavnostního zahájení obdrželi vedoucí české expedice [PhDr. Ladislav Stančo, Ph.D.](#), z Ústavu pro klasickou archeologii FF UK a jeho uzbecký kolega Mgr. Ališer Šajdullaev čestná uznání hejtmana oblasti Surchandarija za vynikající propagaci její kultury ve světě.

Událost proběhla 13. září za přítomnosti českého velvyslance Hynka Pejchy, vědeckého prorektora Termezské státní univerzity v Termezu prof. Šapuláta Šajdullaeva a zástupkyně hokima (hejtmana) surchandarijské oblasti paní Mavludy Kabulovy. Nově otevřená expozice navazuje na podobnou výstavu, kterou bylo možné vidět od prosince 2012 do února 2013 v prostorách Filozofické fakulty UK a která je opětovně k vidění od 1. října v Galerii antického umění v Hostinném. Veřejnosti představuje devět obrazových a textových panelů a asi 160 předmětů pocházejících z archeologického výzkumu česko-uzbecké expedice v lokalitě Džandavláttepa. Přidanou hodnotu oproti původní pražské výstavě tvoří povětšinou šperky, mince, terakoty, bronzové, železné a kamenné nástroje a samozřejmě keramické nádoby a lampy antického období.

Česko-uzbecká expedice zahájila výzkum v lokalitě Džandavláttepa v roce 2002. Práce archeologů se odvíjela ve dvou rovinách: tu první tvořily výkopové práce, jež vědcům umožnily zpřesnit chronologický vývoj zdejší materiální kultury a rozšířily poznatky zvláště o jejím pozdně antickém období. Druhá, svým dopadem významnější část výzkumu sestávala z mapování archeologických památek v širším okolí zkoumaného sídliště. Expedici se přitom podařilo nejen přesněji lokalizovat v minulosti jen hrubě zaznamenané lokality, ale také nalézt řadu nových. Výsledek prospekčních prací ocení především orgány zajišťující v Uzbekistánu památkovou péči, ale v budoucnosti jistě poslouží i dalším expedicím, které by se rozhodly v okrese Šerabád provádět archeologický výzkum.

Samotnou spolupráci s uzbeckými kolegy hodnotí vedoucí české výpravy dr. Ladislav Stančo velmi kladně: „Uzbečtí archeologové mají o naši práci skutečný zájem. Vědí, v čem jim můžeme pomoci, a sami nás do země zvou. Ať už je řeč o Archeologickém ústavu v Samarkandu nebo o Univerzitě v Termezu, vždy se jednalo o dobré partnery.“ O velkém zájmu ze strany Uzbekistánu dále vedle pozornosti médií svědčí pamětní diplom od mezinárodní organizace *Žena orientu* či výše zmíněné uznání hokima surchandarijské oblasti.

Mezi pozitivní efekty uskutečněné expedice lze vedle získaných poznatků započítat i zapojení mladých archeologů. Studenti, kteří tvořili převážnou část výpravy, si z Uzbekistánu odváželi cenné zkušenosti a rozšířili své kulturní obzory. Mimoto si vyzkoušeli působení ve specifických pracovních podmínkách, které oblast střední Asie obnáší. Zvláště ve svých začátcích si expedice musela improvizovanými způsoby zajistit vybavení. Obstarání nezávadných potravin a pohonných hmot také vyžadovalo nemalou dávku úsilí. Ani na přízeň počasí se nebylo možné příliš spolehnout – zdejší relativně teplé a suché podnebí sice svědčí památkám, méně však již archeologům. Ti proto 2–6 týdnů trvající výpravy odkládali na září a říjen, kdy rtuť teploměru nepřevyšovala hranici 40 °C. Přesto je kontinentální podnebí, charakteristické prudkými změnami počasí, v roce 2011 překvapilo vydatným sněžením, které znemožnilo další práci v terénu.

Ač již deset let trvající činnost expedičního týmu vyústila v řadu příspěvků publikovaných v odborných periodikách, zdaleka ještě nedosáhla konce. V současné době je cílem účastníků projektu dokončit další dva svazky výkopové publikace Džandavláttepa a zveřejnit výsledky prospekčních prací. Perspektivy dalšího výzkumu ve zmíněné oblasti se tím však neuzavírají. „V současnosti sice nemáme přísliby žádné finanční prostředky, kvůli čemuž v posledních dvou letech neprobíhaly expediční práce, ale do budoucna bychom rádi pokračovali v mapování dalších částí jižního Uzbekistánu a ve výkopových pracích, které by objasnily okolnosti usazování kočovníků a zpřesnily chronologický vývoj zdejších prehistorických a raně historických kultur,“ načrtl pole působnosti pro potenciální expedice do Uzbekistánu doktor Stančo.